

9. posiedzenie Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych

20 kwietnia 2016 r.

Porządek posiedzenia

1. Wprowadzenie - przewodniczący Zespołu.
2. Powołanie członków Zespołu i ich zastępców.
3. Prezentacja na temat dotychczasowych prac Zespołu.
4. Prezentacja przedstawiciela Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat działań resortu w zakresie wspierania zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, a tym samym poprawy ich sytuacji na rynku pracy, pod kątem wdrażania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.
5. Dyskusja otwarta.
6. Sprawy pozostałe.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych – rys historyczny

- przyjęta na 61-tej Sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w dniu 13 grudnia 2006 roku
- weszła w życie 3 maja 2008 roku
- dotychczas Konwencję ratyfikowały 162 państwa, a 25 państw Konwencję podpisało, ale jej jeszcze nie ratyfikowało
- Polska podpisała Konwencję w dniu jej otwarcia do podpisu, tj. 30 marca 2007 roku
- Prezydent RP podpisał dokument ratyfikacyjny Konwencji 6 września 2012 roku
- Dokument ratyfikacyjny został przekazany depozytariuszowi - Sekretarzowi Generalnemu ONZ przez przedstawicieli Polski w dniu 25 września 2012 roku w Nowym Jorku
- Konwencja weszła do polskiego porządku prawnego 25 października 2012 roku

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

Jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym dotyczącym praw człowieka, uchwalonym w bieżącym stuleciu, całościowo ujmującym prawa osób niepełnosprawnych.

Dotyczy:

- 650 mln ludzi na całym świecie
- 4,7 mln Polaków, w tym 3,1 mln z niepełnosprawnością potwierdzoną prawnie (wg wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku)
- nie tworzy nowych praw ale wyznacza prawne zobowiązania dla Państw-Stron

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych – cele

Promowanie, ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie poszanowania dla ich przyrodzonej godności.

Dla ich realizacji Państwa-Strony:

- mają wypełniać obowiązki ogólne określone w art. 4
- Mają stwarzać osobom niepełnosprawnym szanse na aktywne życie poprzez usuwanie różnego rodzaju barier, (zgodnie z postanowieniami art. 5-33 Konwencji)

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych- zmiana paradygmatu

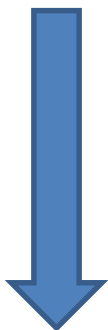
Konwencja wyznacza **zmianę paradygmatu** w zakresie postrzegania i podejścia do osób niepełnosprawnych.

W Konwencji osoby niepełnosprawne nie są traktowane jako "obiekty" dobroczynności, opieki i pomocy społecznej. Są one traktowane jako "**podmioty**" posiadające prawa, które są zdolne do żądania realizacji tych praw i podejmowania decyzji o swoim życiu na podstawie swobodnie dokonywanych wyborów, jak również do bycia aktywnymi członkami społeczeństwa, przy odpowiednio zapewnionym wsparciu.

W Konwencji zastosowane zostało podejście do niepełnosprawności pozostające w zgodzie z **modelem społecznym**, w którym niepełnosprawność traktowana jest jako właściwość wynikająca z oddziaływania pomiędzy jednostką i społecznym oraz fizycznym otoczeniem.

Niepełnosprawność – zmiana paradygmatu

Model medyczny - problemem jest osoba

Model społeczny - problemem są bariery

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych- niepełnosprawność

Konwencja nie definiuje terminu „niepełnosprawność”, ale w preambule stwierdzono, że: „... niepełnosprawność jest pojęciem ewoluującym i że niepełnosprawność wynika z interakcji między osobami z dysfunkcjami a barierami wynikającymi z postaw ludzkich i środowiskowymi, które utrudniają tym osobom pełny i skuteczny udział w życiu społeczeństwa, na zasadzie równości z innymi osobami,”

w art. 1 stwierdzono, że: „Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami.”

Tematy objęte postanowieniami Konwencji (art. 5-33):

- Równość i niedyskryminacja
- Podnoszenie świadomości
- Dostępność
- Prawo do życia
- Sytuacje ryzyka i sytuacje wymagające pomocy humanitarnej
- Równość wobec prawa
- Dostęp do wymiaru sprawiedliwości
- Wolność i bezpieczeństwo osobiste
- Wolność od tortur lub okrutnego, niehumanitarnego albo poniżającego traktowania lub karania

Tematy objęte postanowieniami Konwencji (art. 5-33):

- Wolność od wykorzystywania, przemocy i nadużyć
- Ochrona integralności osobistej
- Swoboda przemieszczania się i wyboru obywatelstwa
- Niezależne życie i włączenie w społeczeństwo
- Osobista mobilność
- Wolność wypowiedzania się i wyrażania opinii oraz dostęp do informacji
- Poszanowanie prywatności
- Poszanowanie domu i rodziny

Tematy objęte postanowieniami Konwencji (art. 5-33):

- Edukacja
- Zdrowie
- Rehabilitacja
- Praca i zatrudnienie
- Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna
- Udział w życiu politycznym i publicznym
- Udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie
- Statystyka i zbieranie danych
- Współpraca międzynarodowa
- Wdrażanie i monitorowanie na poziomie krajowym

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych - kontrola wykonywania

**Sprawozdania krajowe dla Komitetu do spraw
praw osób niepełnosprawnych (art. 35).**

**Niezależny krajowy mechanizm monitorowania
wdrażania Konwencji (art. 33 ust. 2).**

Mechanizm koordynujący proces wdrażania Konwencji na szczeblu rządowym
– międzyresortowy Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji
o prawach osób niepełnosprawnych

Zespół został powołany na mocy Zarządzenia Nr 26 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2013 roku w sprawie powołania Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Zespół pełni funkcję mechanizmu koordynacji prac Rady Ministrów nad wdrażaniem Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, którą Polska ratyfikowała w 2012 r.

Koordynowanie wykonywania Konwencji obejmuje w szczególności prowadzenie oceny, czy w procesie tworzenia prawa, polityki i programów brane są pod uwagę postanowienia Konwencji oraz postulowaniu, aby zostały usunięte jej naruszenia stwierdzone na tym etapie.

Zadania i skład Zespołu

Do zadań Zespołu należy:

- 1) wymiana informacji w sprawie działań związanych z wdrażaniem postanowień Konwencji;
- 2) wymiana informacji na temat planowanych zmian rozwiązań prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych lub mogących mieć wpływ na ich sytuację;
- 3) współdziałanie w sprawie w sprawie przygotowania sprawozdań Rady Ministrów, o których mowa w art. 35 Konwencji, dotyczących realizacji wynikających z niej zobowiązań.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele wszystkich ministerstw zobowiązanych do wdrażania postanowień Konwencji ponieważ jej zapisy dotyczą wielu obszarów tematycznych, a więc jej wdrażanie na poziomie centralnym stanowi zadanie większości ministerstw.

Posiedzenia Zespołu odbywają się co najmniej raz na kwartał.

Tematy poruszane podczas dotychczasowych posiedzeń Zespołu

W 2013 r. odbyło się jedno posiedzenie Zespołu, podczas którego wręczono powołania członkom Zespołu i ich zastępcom, omówiono zadania Zespołu, a także przedstawiono prezentację na temat Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Podczas posiedzeń w 2014 r. omawiano następujące tematy:

- działania Ministerstwa Sprawiedliwości zmierzające do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w zakresie korzystania ze zdolności prawnej poprzez ograniczenia stosowania instytucji ubezwłasnowolnienia, a także zmiany prawne planowane w celu uznania prawa osób niepełnosprawnych do zawierania małżeństw.
- sprawy związane z obowiązkiem przygotowania pierwszego sprawozdania z wykonywania przez Polskę postanowień Konwencji – prezentowali przedstawiciele Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

- podjęte i planowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju działania w zakresie zwiększania dostępności przestrzeni publicznej, budynków oraz transportu drogowego i kolejowego dla osób niepełnosprawnych.
- podstawy prawne przekazywania informacji drogą elektroniczną oraz wymogi dotyczące dostępności do tej informacji dla osób niepełnosprawnych, a także działania resortu administracji i cyfryzacji zmierzające do rzeczywistego wyegzekwowania obowiązków nałożonych w tym zakresie przepisami prawa.
- działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na rzecz rozpoznania i eliminacji przeszkód i barier w zakresie dostępności osób niepełnosprawnych do służb ratowniczych oraz przygotowania tych służb do postępowania z osobami niepełnosprawnymi (specyfika postępowania z osobami z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w sytuacjach zagrożenia).
- działania Ministerstwa Zdrowia w zakresie poprawy dostępności osób niepełnosprawnych do usług opieki zdrowotnej, rehabilitacji i zaopatrzenia w wyroby medyczne.

Podczas posiedzeń w 2015 r. omawiano następujące tematy:

- edukacja osób niepełnosprawnych - działania Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie podnoszenia jakości kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz działania Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w zakresie zapewnienia osobom niepełnosprawnym edukacji na zasadach równych szans.
- zapewniania dostępności dla osób niepełnosprawnych w kontekście funduszy unijnych na lata 2014-2020. Dostępność, projektowanie uniwersalne oraz racjonalne usprawnienia w kontekście Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - prezentacja przedstawiciela Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

- działania Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w zakresie zapewnienia osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności dostępu do miejsc kultury, uwzględniając zarówno dostępność architektoniczną, jak i dostępność oferty tych miejsc.
- Informacje na temat działań Ministerstwa Sportu i Turystyki podjęte w celu zapewnienia udziału osób niepełnosprawnych w turystyce i sporcie.
- działania Ministerstwa Środowiska podjęte w celu zapewnienia dostępności parków narodowych do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Wystąpienia Pełnomocnika

Na podstawie wniosków płynących z posiedzeń Zespołu Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych wystosował następujące wystąpienia:

- **Wystąpienie do Ministra Zdrowia** z 30 stycznia 2015 r. ws. rozważenia wprowadzenia konkretnych rozwiązań mających na celu realną poprawę dostępności do świadczeń medycznych osobom niepełnosprawnym.
- **Wystąpienie do Ministra Administracji i Cyfryzacji** z dnia 14 listopada 2014 r. dot. realizacji art. 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych
- **Wystąpienia do Ministra Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego** z 4 lipca 2014 r. i 3 października 2014 r. dot. postulatów, które powinny być rozpatrzone i uwzględnione przy tworzeniu Kodeksu urbanistyczno-budowlanego oraz nowych aktów wykonawczych do Kodeksu.
- **Wystąpienie do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania** z dnia 6 sierpnia 2014 r. z informacją na temat potrzeby pilnego podjęcia działań, a w szczególności podjęcia inicjatywy legislacyjnej, w celu objęcia osób niepełnosprawnych pełniejszą niż obecnie ochroną przed dyskryminacją.

Uczestnicy posiedzeń Zespołu niebędący członkami Zespołu

Zgodnie z Zarządzeniem, Przewodniczący Zespołu może zapraszać do udziału w posiedzeniach Zespołu – zwłaszcza w charakterze ekspertów – inne osoby niż członkowie Zespołu, w szczególności reprezentujące np. poszczególne ministerstwa lub organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Dotychczas do udziału w posiedzeniach Zespołu zapraszano, w zależności od tematyki posiedzenia:

- przedstawicieli poszczególnych resortów niebędących członkami Zespołu, którzy prezentowali szczegółowe informacje na temat działań resortu w określonym obszarze;
- przedstawicieli organizacji zrzeszających osoby niepełnosprawne, takie jak: Polski Związek Głuchych, Polski Związek Niewidomych, Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym, Polskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych;
- przedstawicieli ośrodków akademickich;
- przedstawicieli innych instytucji i organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne w zakresie obszaru ich zainteresowań.

Tematy do poruszenia podczas kolejnych posiedzeń Zespołu

Kolejne posiedzenie Zespołu zaplanowane zostało na czerwiec 2016 r.

Tematyka posiedzenia: Realizacja przez poszczególne resorty art. 4 ust. 3 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych dotyczącego współpracy z organizacjami pozarządowymi zrzeszającymi lub reprezentującymi osoby niepełnosprawne przy tworzeniu i wdrażaniu ustawodawstwa i polityki.